

دانشگاه علوم پزشکی
و بهداشتی تهران
معاونت آموزشی دانشگاه
دانشکده پرستاری و مامایی

طرح درس جامع (روزانه) نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵

عنوان درس: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها (بهداشت ۲)

اساتید درس: دکتر سوسن هوشمندی

رشته و مقطع: مامایی، کارشناسی
پیش نیاز درس:
تعداد و نوع واحد: 2 واحد

هدف کلی درس: هدف کلی درس:

هدف این درس آشنا شدن دانشجویان به اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی و پزشکی پیشگیری، علل و چگونگی ایجاد انتشار بیماری هادر جامعه، کسب اطلاعات اختصاصی راجع به اپیدمیولوژی بعضی از بیماریها ی شایع کشور می باشد.

شرح درس: در طول این دوره دانشجویان با تعریف اپیدمیولوژی، اصطلاحات رایج در آن، انواع روش های مطالعه اپیدمیولوژی، علل و عوامل موثر در ایجاد و انتشار یک مشکل یا بیماری

الف: طرح دوره (Course plan):

جلسات آموزشی نظری:

شماره جلسه	عنوان جلسه	ارائه؛ استاد
۱	ارائه طرح درس تعریف اپیدمیولوژی، تارخچه و مفاهیم متداول در اپیدمیولوژی	دکتر سوسن هوشمندی
۲	چگونگی انتقال بیماری (انتشار)	
۳	مدل های اپیدمیولوژیک. شاخص ها و میزان های بهداشتی و کاربرد آنها را در اپیدمیولوژی	

۴	انواع مطالعات اپیدمیولوژیک
۵	بررسی و کنترل همه گیری ها
۶	غربالگری و نقش آن در کشف بیماریها و حفظ سلامت مردم
۷	مطالعه کار آزمایشی بالینی
۸	جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های عفونی شایع و بیماری های انتقال از راه جنسی (ایدز)
۹	جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های عفونی (اوریون، سرخک، سرخچه
۱۰	جنبه های اپیدمیولوژیک بیماریهای مزمن (سرطان و تالاسمی)
۱۱	جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های مزمن (چاقی و دیابت)
۱۲	واکسیناسیون
۱۳	بوکلت مانا
۱۴	شاخص ها و میزان های بهداشتی منابع اطلاعاتی در اپیدمی
۱۵	برنامه کشوری ایران
۱۶	نقش اپیدمیولوژی در برنامه ریزی و ارزشیابی خدمات

نحوه ارزشیابی:

معیارهای ارزشیابی	درصد نمره	سهم نمره (از ۲۰ نمره)
حضور فعال و منظم در کلاس	۵٪	۱
فعالیت ها و تکلیف آموزشی	۵٪	۱
آزمون های کلاسی و میان ترم	۱۰٪	۲
امتحان پایان ترم	۸۰٪	۱۶
	۱۰۰٪	۲۰

نحوه ارائه درس (Teaching Method): سخنرانی، پرسش - پاسخ، بحث گروهی، حل مسأله

منابع: (پیشنهادی وزارت بهداشت- درمان و آموزش پزشکی)

1- لئون گلدیس اپیدمیولوژی ترجمه دکتر حسین صباغیان و دکتر کورش هلاکویی چاپ

2- جی. ا. پارک & پارک مبانی اپیدمیولوژی در برنامه پزشکی

3- منابع معتبر و به روز اپیدمیولوژی

ب: طرح درس (lesson plan):

عنوان درسی: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها		رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی		نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول سالتحصیلی ۱۴۰۵- ۱۴۰۴		شماره جلسه: ۱		
موضوع درس: تعریف اپیدمیولوژی، تاریخچه و مفاهیم متداول در اپیدمیولوژی								
تدوین: گروه مامایی								
هدف کلی: آشنایی دانشجویان با اصول و کلیات اپیدمیولوژی است								
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت های تکمیلی
۱	تعاریف و مفهومی از اپیدمیولوژی را ارائه دهند	شناختی - عاطفی	دانش	۴	سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	سخنرانی ، بحث گروهی، معرفی مورد، پرسش و پاسخ
۲	تاریخچه اپیدمیولوژی رو بیان کنند.	شناختی	دانش					
۳	اهداف اپیدمیولوژی را نام ببرند	شناختی	"					
۴	تفاوت اپیدمیولوژی و پزشکی بالینی را بیان کنند	شناختی	"					
۵	طلاحات رایج در اپیدمیولوژی را بیان کنند	شناختی	"					

عنوان درسی:		رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی		نیمسال و سال تحصیلی: نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵		شماره جلسه: ۲		
موضوع درس: چگونگی انتقال بیماری (انتشار)		تدوین: گروه مامایی		هدف کلی: دانشجو باید با چگونگی انتقال بیماری آشنا شود				
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت‌های تکمیلی
۱	انواع روش وانتقال بیمای را بیان کند	شناختی	دانش	۴	سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	امتحان و پرسش و پاسخ
۲	پدیده کوه یخ را توضیح دهد	شناختی	درک					
۳	ایمنی گروهی را بیان کند	//	دانش					
۴	مصونیت انفعالی را توضیح دهد	//	درک					
۵	انواع طیف بیمار ی را بیان کند	//	دانش					

عنوان درسی: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها		رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی		نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول سالتحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵		شماره جلسه: ۳		
موضوع درس: مدل های اپیدمیولوژیک. شاخص ها و میزان های بهداشتی و کاربرد آنها را در اپیدمیولوژی		تدوین: گروه مامایی		هدف کلی: دانشجو باید با انواع مدل‌های اپیدمیولوژیک آشنا شود				
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت های تکمیلی
۱	مل های اپیدمیولوژیک را بشناسد و بیان کند	شناختی	دانش	کلاس ۴	سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	امتحان و پرسش و پاسخ
۲	مدل مثلث اپیدمیولوژی را تحلیل کند.	//						
۳	مدل های شبکه علیت و چرخ را از یکدیگر افتراق دهد.	//	تحلیل					
۴	مدل های مختلف اپیدمیولوژیک را ، برای بیان نحوه ایجاد بیماری ، تشریح نماید	//	تحلیل					
۵	مدل استخوان ماهی را توضیح دهد.	//	درک					
۶	کاربرد هر کدام از مدل ها را بیان کند	//	دانش					

عنوان درسی: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری							شماره جلسه: ۴
موضوع درس: انواع مطالعات اپیدمیولوژی							نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول سالتحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵
تدوین: گروه مامایی							رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی
هدف کلی: دانشجو باید دانشجو باید انواع مطالعات اپیدمیولوژی آشنا شود.							
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)
۱	انواع مطالعات اپیدمیولوژی را نام ببرد	شناختی	دانش	کلاس ۴	سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه
۲	مطالعات توصیفی را تعریف کند	شناختی	دانش				
۳	مطالعات تحلیلی را ذکر کند	//	دانش				
۴	مطالعات اولیه را بیان کند	//	دانش				
۵	مطالعه کوهورت را تعریف کند	//	دانش				
۶	انواع مطالعه کوهورت را با مورد شاهدهی بیان کند	//	درک				
۷	مزایا و معایب مطالعات کوهورت را شرح دهد	//	درک				

عنوان درسی:		رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی						
موضوع درس: بررسی و کنترل همه گیری ها		نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول سالتحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵						
تدوین: گروه								
هدف کلی: دانشجو باید با بررسی و کنترل همه گیری ها آشنا شود								
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱	خصوصیات اپیدمی را در ۴ مورد بیان کند	شناختی	دانش	کلاس ۴	سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	امتحان و پرسش شفاهی
۲	انواع اپیدمی های تک منبعی ،منتشره را نام برده و خصوصیات آنها را بیان کند	شناختی	درک					
۳	اهداف بررسی هم گیری را بیان کند	شناختی	دانش					
۴	دوره کمون را تعرف کند	شناختی	دانش					
۵	روش های مبارزه با همه گیری را بیان کند	شناختی	درک					

عنوان درسی: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری		رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی						
موضوع درس: غربالگری و نقش آن در کشف بیماریها و حفظ سلامت مردم		نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول سالتحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵						
تدوین: گروه مامایی		شماره جلسه: ۶						
هدف کلی: دانشجو باید با غربالگری آشنا شود								
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت‌های تکمیلی
۱	تعریف واهداف غربالگری را توضیح دهد	شناختی	درک	کلاس ۴	سخنرانی سخنرانی، مباحثه پرسش وپاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	امتحان و پر سش شفاهی
۲	ضرورت انجام غربالگری را به اختصار شرح دهد..	شناختی	درک					
۳	مقایسه آزمون های غربالگری با تست های تشخیصی را بیان کند	شناختی	تحلیل					
۴	رابطه و تعریف حساسیت وویژگی در یک آزمون غربالگری را توضیح دهد	شناختی	درک					
۵	شاخص های مورد استفاده در آزمون های غربالگری (حساسیت ،ویژگی	شناختی	تحلیل					

							ارزش اخباری مثبت و منفی (را درک کند و اندازه گیری آنها را انجام دهد)	
--	--	--	--	--	--	--	--	--

عنوان درسی: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری		رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی		نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول سالتحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵				شماره جلسه: ۷
موضوع درس: مطالعه کار آزمایشی بالینی		تدوین: گروه مامایی		هدف کلی: دانشجو با مطالعه کار آزمایشی بالینی آشنا شود				
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت های تکمیلی
۱	انواع کار آزمایشی را نام ببرد	شناختی	دانش	کلاس ۴	س سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	امتحان و پرسش شفاهی
۲	مراحل انجام کار آزمایشی را شرح دهد	شناختی	درک					
۳	کور کردن را تعریف کند و هدف از آن را بیان کند	شناختی	تحلیل					

عنوان درسی: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری			رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی		نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول سالتحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵		شماره جلسه: ۸	
موضوع درس: اپیدمیولوژی بیماریهای مشترک انسان و دام و بیماریهای منتقله جنسی			تدوین: گروه مامایی					
هدف کلی: دانشجو باید با اپیدمیولوژی بیماریهای مشترک انسان و دام اپیدمیولوژی بیماریهای منتقله از راه جنسی آشنا شود								
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱	بیماریهای منتقله از راه جنس را نام ببرد	شناختی	دانش	کلاس ۴	سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	امتحان و پرسش شفاهی
۲	راه های انتقال بیماری ایدز را شرح دهد	شناختی	درک					
۳	دارو های مورد استفاده در درمان ایدز را توضیح دهد	//	درک					
۴	مفهوم بیماری های مشترک دام و انسان را توضیح دهد	//	درک					
۵	روش های انتقال بیماری تب مالت را شرح دهد	//	درک					
۶	روش های تشخیص و غربالگری ایدز را با هم مقایسه کند	//	تحلیل					

دانشگاه علوم پزشکی
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

عنوان درسی: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری

موضوع درس: جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماریهای مزمن (سرطان و تالاسمی)

تدوین: گروه مامایی

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی

نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول سالتحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵

شماره جلسه: ۱۰

هدف کلی: دانشجو باید جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماریهای مزمن (سرطان و تالاسمی) آشنا شود

ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱	سرطان را تعریف کند	شناختی	دانش	کلاس ۴	سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	امتحان و پرسش شفاهی
۲	عوامل سبب شناختی در ابتلا به سرطان را بیان نماید.	شناختی	درک					
۳	اقدامات پیشگیری در زمینه سرطانها را شرح دهد	//	درک					
۴	تالاسمی را تعریف و طبقه بندی کند	//	درک					
۵	عوامل سبب شناختی در ابتلا به تالاسمی را بیان نماید.	//	درک					
۶	قدمات درمانی مورد استفاده در تالاسمی را شرح دهد.	//	تحلیل					

عنوان درسی: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری

موضوع درس: اپیدمیولوژی بیماریهای مزمن

تدوین: گروه مامایی

هدف کلی: دانشجو باید با جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های مزمن(چاقی و دیابت). آشنا شود

ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱	اهمیت پیشگیری از پدیده چاقی را توضیح دهد و چاقی تعریف کند	شناختی	دانش	کلاس ۴	سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	امتحان و پرسش شفاهی
۲	عوامل اتیولوژیک چاقی را توضیح دهد	شناختی	درک					
۳	اقدامات پیشگیری در زمینه چاقی را شرح دهد.	//	درک					
۴	دیابت را بطور خلاصه شرح دهد	//	درک					
۵	اقدامات پیشگیری از ابتلا به دیابت را توضیح دهد.	//	درک					
۶	اقدامات درمانی مورد استفاده در دیابت را شرح دهد.	//	تحلیل					

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی

نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول سالتحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵

شماره جلسه: ۱۱

دانشگاه علوم پزشکی
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

عنوان درسی: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری							
موضوع درس: واکیناسیون							
تدوین: گروه مامایی							
هدف کلی: دانشجو باید با واکیناسیون آشنا شود							
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)
۱	اهمیت پیشگیری از بیماری قابل پیشگیری با واکسن را توضیح دهد.	شناختی	درک	کلاس ۴	سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه
۲	عوامل اتیولوژیک از بیماری قابل پیشگیری با واکسن را شرح دهد	شناختی	درک				
۳	قدامات پیشگیری در زمینه از بیماری قابل پیشگیری با واکسن را شرح دهد.	//	درک				
۴	واکسن را توضیح و انواع آن را طبقه‌بندی کند.	//	درک				
۵	نحوه تزریق و نوبت واکسن ها را بیان نماید.	//	درک				
۶	نحوه تزریق و نوبت واکسن ها را بیان و روی مولاژ انجام دهد	//	مهارتی				
شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی							
شماره جلسه: ۱۲							
رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی							
نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول سالتحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵							

عنوان درسی: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری موضوع درس: مانا تدوین: گروه مامایی هدف کلی: دانشجو باید با مانا آشنا شود								
رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی			نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول سالتحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵			شماره جلسه: ۱۳		
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱	با مراقبت مانا آشنا شود	شناختی	دانش	کلاس ۴	سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	امتحان و پرسش شفاهی
۲	همیت مراقبت مانا را ذکر کند.	شناختی	درک					

عنوان درسی: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری		رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی		شماره				
موضوع درس: برنامه کشوری ایران		نیمسال و سالت تحصیلی: نیمسال اول سالت تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵		جلسه: ۱۵				
تدوین: گروه مامایی								
هدف کلی: دانشجو باید با طرح های ایران آشنا شود								
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱	دانشجو با طرح ایران آشنا شود	شناختی	دانش	کلاس ۴	سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	امتحان و پرسش شفاهی
۲	دانشجو طرح ایران را شرح دهد	شناختی	درک					

عنوان درسی: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری		رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی		شماره جلسه: ۱۶				
موضوع درس: نقش اپیدمیولوژی در برنامه ریزی و ارزشیابی خدمات		نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول سالتحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵						
تدوین: گروه مامایی								
هدف کلی: دانشجو باید با نقش اپیدمیولوژی در برنامه ریزی و ارزشیابی خدمات آشنا شود								
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت‌های تکمیلی
۱	دانشجو نقش اپیدمیولوژی در برنامه ریزی و ارزشیابی خدمات را بداند.	شناختی	دانش	کلاس ۴	سخنرانی، مباحثه پرسش و پاسخ	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	امتحان و پرسش شفاهی
۲	دانشجو نقش اپیدمیولوژی در برنامه ریزی و ارزشیابی خدمات را تفسیر نماید	شناختی	درک					